

اسناد تجاری

«یک نفر زن از اهل فرانکفورت براتی صادر می نماید و بعلت تأدیه نشدن وجه دعوی در دادگاه فرانسه مطرح میشود طرف اینطور اعتراض میکند: چون صادر کننده برات بدون اجازه شوهر خود حق اصدار برات نداشته و بافقد اهلیت سند را امضا کرده بنا براین برات فاقد اثر قانونی بوده و بهیچ راه هم تابع مقررات مربوطه به بروات تجاری نخواهد بود دادگاه از نقطه نظر اینکه صادر کننده برات از حیث مسائل مربوطه با اهلیت تابع قوانین کشور متبوع خود می باشد صحت برات و حکم محکومیت مسئول آنرا اعلام می نماید داد نامه در دیوان کشور ابرام میشود» ولی بطوریکه ماده ۹۷۵ قانون مدنی مقرر میدارد قوانین خارجی در صورتیکه با نظم عمومی کشور مخالفت داشته باشد در ایران قابل تطبیق و اجرا نخواهد بود مثال: «بموجب مقررات ۸ آوریل ۱۸۲۹ خانواده سلطنتی ناپل نمی توانستند برات صادر نمایند و از این حق محروم بودند. یکی از افراد این خانواده برخلاف مقررات محلی براتی صادر کرده بود دعوی برای مطالبه وجه در دادگاه پاریس مطرح و اعتراض طرف این بود که مستند دعوی فاقد سندیت می باشد زیرا: صادر کننده مطابق قوانین متبوعه خود از حق اصدار برات محروم بوده و برای امضای آن اهلیت نداشته است دادگاه فرانسه از نقطه نظر آنکه رعایت چنین مقررات در کشور فرانسه مخالف نظم عمومی محسوب میشود ترتیب اثری بآن نداده صحت سند و محکومیت مسئول برات را اعلام نمود.»

شکل و فرم برات

تنظیم تابع قانون محل تنظیم خود می باشد بنا براین برات نیز از حیث شرایط مربوطه بشکل و طرز تنظیم تابع قانون کشور صدور خواهد بود ولی هرگاه یک نفر ایرانی در کشور خارجه براتی به منفعت یک نفر اتباع ایران صادر نماید چون طرفین تابع دولت ایران میباشد راجع بشکل برات می توانند قوانین دولت متبوع خود را اختیار کنند صحت این نظر را از ماده ۹۶۸ قانون مدنی نیز ممکن است استنباط نمود. هرگاه برات ظهر نویسی های متعدد از کشور های متعدد داشته باشد قانون کشور هر یک از ظهر نویس ها نسبت بظهر نویسی خود او رعایت میشود.

دادگاه های فرانسه مکرر صحت ظهر نویسی هائی که در انگلستان و هلند مطابق قوانین کشورهای مربوطه نوشته شده با اینکه بر خلاف قوانین فرانسه بوده تأیید نموده اند و همچنین صحت ظهر نویسی های بی تاریخ را که در بلژیک نوشته شده اعلام داشته اند.

هرگاه ظهر نویسی و انتقال گیرنده هر دو تابع یک دولت باشند قانون دولت متبوع آنها تطبیق میشود. قوانین چند کشور این طریقه را قبول کرده اند

ممکن است تعهد های متعدد در کشور های متعدد بوجود آید و یا صادر کنندگان برات تابع دولت واحد نباشند بموجب ماده ۹۶۸ قانون مدنی تعهدات از مسئولین برات در حین صورت تابع محل وقوع عقد و تعهد می باشد مگر اینکه متعاهدین اتباع خارجه بوده و آنرا صریحاً یا ضمناً تابع قانون دیگری قرار داده باشند و بنا بر این در صورتیکه

پذیرفته باشد هر يك از انتقال گیرنده های متوالی می توانند از تضامن مسئولین برات استفاده نمایند ولی اگر قانون محلی مسئله تضامن را قبول نکرد باشد ظهر نویسی متضمن نقل حق تضامن نخواهد بود زیرا خود ظهر نویس دارای چنین حقی نبوده تا آنرا بدیگری انتقال بدهد ولی اگر محققین این عقده را نمی پذیرند و می گویند هر ظهر نویسی بمنزله تعهد مستقلی است و از ظهر نویسی های سابق منفك و مجزی میباشد و قصد هر ظهر نویس هم تبعیت از قانون محل ظهر نویسی بوده و بنا بر این اختلافات ناشیه از هر يك از ظهر نویسی ها طبق قوانین محلی همان ظهر نویسی باید قطع و فصل گردد.

قانون مدنی ایران هم عقیده دوم را اختیار نموده و ماده ۹۶۸ مقرر میدارد: تعهدات تابع قانون محل عقد است مگر اینکه متعاقدين اتباع خارجه بوده و آنرا صریحاً یا ضمناً تابع قانون دیگری قرار داده باشند و بنا بر این در صورتی که قصد طرفین مجهول باشد باز قانون محل وقوع تعهد قاطع اختلاف خواهد بود.

حق تمبر

بموجب قانون مالیات بر در آمد مصوب ۱۳۱۲ در صورتیکه برات بمبلغ معینی بحواله کرد دیگری ظهر نویسی شود معادل نیم در هزار نسبت بمبلغ آن حق تمبر اخذ خواهد شد و نسبت بمبلغ کمتر از یک هزار ریال معادل حق تمبر یک هزار ریال اخذ میشود، براتی که مشمول مالیات فوق بوده هرگاه در ایران صادر شده باشد باید صادر کننده تمبر مقرر را روی آن الصاق کنند و باطل نماید و هرگاه اسناد مذکور در خارجه صادر شده باشد اولین شخصی که در ایران اسناد نامبرده را متصرف میشود قبل از هر قسم امضا اعم از ظهر نویسی یا معامله قبولی بپرداخت تمبر مقرر را باید الصاق کند.

صریحاً تعهد خود را تابع قانون دیگری قرار نداده باشند نباید قصد متعاقدين را فهمید و بر طبق آن عمل نمود و در صورتیکه قصد متعاقدين هم معلوم نباشد اختلاف بوسیله «فرض» حل می شود.

در هر برات تعهدات مسلسل و متوالی ممکن است وجود داشته باشد، تعهد صادر کننده نسبت بکسی که برات به نفع او صادر گردیده از لحاظ اهمیت و تاریخ نخستین تعهد محسوب میشود سپس تعهد قبول کننده می باشد که بالتلیجه نخستین مسئول برات و مدیون مستقیم وجه فرض میشود بعد تعهدات ظهر نویس ها نسبت بانتهال گیرنده ها الخ.

هرگاه متعاقدين تابع يك دولت باشند میتوانند قانون دولت متبوع خود را اختیار کنند ولی اگر هر يك از مسئولین برات تابع دولت دیگر باشند انواع تعهدات از یکدیگر باید تفکیک شود مثلاً تعهدات برات دهنده نسبت بدارنده تابع قوانین محل صدور برات می باشد و هم چنین مسئولیت های ناشیه برای برات دهنده از عدم قبول یا عدم تادیه وجه آن و دعاوی مربوطه بمسئله ایصال وجه بمحال علیه و امثال و نظایر آن راجع بروابط حقوقی صادر کننده یا محال علیه رابطه نمایندگی و وکالت می باشد چون مأموریت محال علیه عادة در اقامتگاه خود او انجام می پذیرد پس اختلاف ناشیه از آن هم تابع قوانین اقامتگاه شخص نامبرده خواهد بود و همچنین اختلافات مربوطه بظهر نویسی از قبیل اینکه ظهر نویسی مورد دعوی ناقل مالکیت بوده یا نه؟ آیا مطابق قانون انجام یافته یا نه؟ و همچنین تعیین ترتیب و درجه مسئولیت هر ظهر نویس در مقابل انتقال گیرنده و امثال آنها تابع قوانین کشوری است که ظهر نویسی در آنجا وقوع یافته است.

بعض از مؤلفین بر آنند که مسائل مربوطه به مسئولیت تضامنی در صورتیکه وجه برات در موعد آن تادیه نشود تابع قانون محل صدور برات می باشد بعبارت دیگر هرگاه قانون محل صدور تضامن امضا کنندگان برات را در مقابل دارنده آن